

# VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Kpt. J. M. Blíženec:

## Jugoslávský zákon o obraně země.

Válka 1914—1918 projevila se jako boj nejen armád, nýbrž veškerých národních vrstev.

Všeobecné přesvědčení dneška je, že k dosažení válečných cílů je třeba zaměstnati veškeré síly národní a v mnohých státech toto přesvědčení je zdůrazněno vydáním „Zákona o obraně státu“ v té neb oné formě.

Znám je zákon americký, anglický, francouzský, italský. V zemích, kde zákona dosud není, je postaráno o zajištění mobilisace veškerých sil národních (průmyslových, zemědělských atd.) různými samostatnými zákony nebo předpisy.

Ve většině států je vyjádřena součinnost veškerých státních resortů a národních sil zřízením „Rady národní obrany“, v níž za předsednictví hlavy státu nebo předsedy vlády jednají zástupcové všech odvětví národního života.

14. července t. r. byl prohlášen v království Jugoslavie „Zákon o obraně země“, jehož obsah v hrubých rysech tu podávám.

Pro ochranu a obranu země bude použito veškerých zdrojů země a veškerých materiálních prostředků státu i jeho příslušníků.

Pro úplné a racionální využití veškerých zdrojů a prostředků provedou se v míru nutné přípravy pro všeobecnou mobilisaci státu. Všeobecná mobilisace státu zaujímá mobilisaci vojska, dopravy, financí, průmyslu, zemědělství a mobilisaci pracovníků.

Pro vypracování plánu na všeobecnou mobilisaci státu a na její provádění, pro organizaci celé země a všech jejích zdrojů a prostředků pro ochranu a obranu země, pro kontrolu nad prováděním veškerých přípravných prací, jakož i pro kontrolu nad prováděním mobilisace státu samé zřizuje se „Rada zemské obrany“. Radu zemské obrany skládají jako členové všichni ministři za předsednictví ministerského předsedy. K Radě zemské obrany patří též jako člen náčelník hlavního štábu s poradním hlasem. Do schůzí Rady mohou být pozváni podle potřeby i jiní odborníci. Prováděti rozhodnutí Rady připadá příslušným ministerstvům. Povinnost Rady je, že v čas nebezpečí dá vojenské správě k dispozici veškeré prostředky, kterých je třeba k ochraně a bezpečnosti země.

Za tím účelem náleží do oboru působnosti Rady zemské obrany:

1. Stanoviti a vypracovati plán pro všeobecnou mobilisaci státu a přiděliti každému ministerstvu úlohu a činnost týkající se přípravy a provedení této mobilisace.

2. Stanoviti a vypracovati plán pro mravní a tělesnou výchovu národa a mládeže pro úkoly, které jim nastanou při obraně země.

3. Stanoviti a vypracovati plán na rozvoj a zdokonalení veškeré dopravní sítě v zemi (silniční, železniční, vodní, detecké, telegrafní, telefonní atd.); na rozvoj, zdokonalení, výrobu a objednávky veškerých dopravních prostředků.

4. Stanoviti finanční plán vzhledem na potřeby zemské obrany a na hospodářsko-finanční stav země.

5. Stanoviti a vypracovati plán na rozvoj průmyslu, hornických a jiných podniků a zařízení.

6. Provésti přípravné práce pro pravidelnou výživu branných sil a občanstva, stanoviti plán organizace země pro získání životních potřeb a jich uložení, přiděl a spotřebu.

7. Stanoviti plán jednotlivých prací a služeb zemské obrany při použití i všech oněch osob, které nejsou povinny vojenskou službou, nebo které podle nařízení branného zákona nebyly ponechány a použity v svých pravidelných zaměstnáních, nebo které jsou ještě způsobilé pro jisté práce a služby v zápolí, bez ohledu na pohlaví.

8. Studovati a řešiti veškeré jiné otázky, vztahující se na zemskou obranu, které vyžadují součinnosti několika ministerstev.

9. Vydati veškerá potřebná nařízení, kterých vyžadují potřeby zemské obrany.

10. Připraviti potřebné návrhy zákonů a nařízení k doplnění dosavadního zákonodárství, jakož i zákonitá oprávnění, která nejsou obsažena v tomto zákoně a která by měla vejiti v platnost v čas nebezpečí.

Pro uvádění v činnost a prostudování veškerých otázek z oboru působnosti Rady zemské obrany, pro provádění rozhodnutí Rady a péči, aby vydaná rozhodnutí byla provedena příslušnými ministerstvy, jakož i pro studium všech ostatních otázek, které se týkají zemské obrany, zřizuje se při ministerstvu vojenství a námořnictva „Inspektorát zemské obrany“, jako orgán přímo podřízený ministrovi vojenství a námořnictva.

Inspektor zemské obrany je zároveň sekretářem Rady a v této funkci je podřízen ministerskému předsedovi.

Pro studium otázek, které má řešiti Rada, jsou dány inspektoru zemské obrany k dispozici odborníci příslušných ministerstev. Podle potřeby může inspektor zemské obrany vyzvat k součinnosti též jednotlivé odborníky, průmyslníky, vynálezce a j. z občanstva, je-li jich třeba, a ti jsou povinni této výzvě vyhověti.

O přípravě a provádění všeobecné mobilisace státu pracují veškerá ministerstva určená v mobilizačním plánu. Příprava a provádění všeobecné mobilisace státu se provádí podle zvláštních směrnic, které každé určené ministerstvo

vypracuje v svém oboru působnosti, jak pro činnost ministerstva vlastního, tak i pro veškeré orgány a ústavy a soukromé podniky, které jsou mu přímo podřízeny.

Zásobování jednotlivými druhy potřeb při obraně země provádějí ministerstva, která určí ministerský předseda podle intencí Rady zemské obrany, buď z těch, která již existují v míru, nebo z ministerstev nově postavených za války. Každé určené zásobovací ministerstvo musí mít svůj **P o r a d n í v ý b o r**, jehož úkolem je studovat a podávat návrhy ve všech otázkách týkajících se vynálezů, výroby, přejímání, vývozu, objednávek a uložení příslušného druhu potřeb, jakož i jeho přidělu ostatním ministerstvům a občanstvu. K tomuto výboru náleží zástupci určeného zásobovacího ministerstva, ostatních ministerstev, která jsou dotčeným ministerstvem zásobována, a zástupci výrobců a obchodníků určených příslušnými korporacemi.

Každé zásobovací ministerstvo sbírá a připravuje potřebné statistické zprávy a podle těchto zpráv a požadavků ostatních ministerstev propočítává:

1. množství všech druhů potřeb,
2. potravu, suroviny, polotovary, tovary, instalace, pracovníky, jakož i vše ostatní, co je nutno k ukojení požadovaných potřeb,
3. kolik a jaké potřeby možno vyrobiti a získati v zemi, kolik nutno zajistiti z ciziny a kolik nutno zajistiti a udržovati v záloze v pasivních krajích,
4. způsob a prostředky k zesílení výroby v zemi, objednávky v zemi a v cizině, shromažďování všech potřeb, jakož i zamezení zatajování výroby druhých potřeb.

Objednávky a dovoz jakéhokoli materiálu z ciziny soustředí se jen v jednom ministerstvu, které určí ministerský předseda na návrh Rady. Toto ministerstvo pak provádí kontrolu nad veškerým vývozem a dovcem.

Pro jednotlivé práce a služby zemské obrany může ministr vojenství a námořnictví osvoboditi od nastoupení do vojenské povinnosti osoby, povinné vojenskou službou, kterých je nezbytně potřebí u státních úřadů, samosprávných těles, zemědělství, při dopravě a v průmyslu s tou podmínkou, že jsou to osoby kvalifikované.

Veškeré osoby, které byly podle tohoto článku osvobozeny od vojenské povinnosti, považují se ve všem tak, jako by byly vojenskými osobami. Mají právo, dokud jsou zaměstnány, na státní platy. Osoby, které budou zaměstnány u soukromých podniků, platí dotčené podniky.

Sestavení organizace, rozdělení a použití pracovníků a transportních prostředků, které nepodléhají vojenským úkonům a které jsou potřebné pro zemskou obranu k různým pracím a různým službám v zemi a v zápolí, může býti svěřeno jen jednomu ministerstvu, které určí ministerský předseda v intencích Rady.

Toto ministerstvo pak provádí tyto úkoly:

1. sestavuje a shromažďuje veškeré zprávy o potřebě pracovníků a transportních prostředků, které nepodléhají vojenským úkonům a jsou k dispozici pro potřebu zemské obrany,
2. vyhledává a shromažďuje pracovníky a převozní prostředky a přiděluje je tam, kde je jich potřebí vzhledem na naléhavost jednotlivých prací,
3. využívá pracovníků vojenskou službou povinných a zajatců, které mu vojenská správa dá k dispozici pro práce ve vnitrozemí.
4. Reguluje veškeré smlouvy o provádění jednotlivých prací pro zemskou obranu a dozírá na ně,
5. Předkládá Radě zemské obrany návrhy na plat pro pracovní personál.

Prováděti práce, týkající se přípravy a provádění všeobecné mobilisace, náleží z části do oboru působnosti státních správních úřadů. Pokud se týká těchto prací, provádějí státní správní úřady přímá nařízení ministerstev, která pracují o přípravách a provádění mobilisace státu; v souhlase s nimi vypracují své směr-

nice pro všeobecnou mobilisaci státu a vydají dále směrnice a nařízení jak podřízeným státním správním a samosprávným úřadům, tak i jednotlivým podnikům svého obvodu a dozírají na provádění nařízených prací. Kdo to neprovede přesně a včas, trestá se podle § 43 v. tr. z. Práce, týkající se přípravy a provádění mobilisace průmyslových podniků určených pro zemskou obranu, konají štáby velitelství armádních oblastí. K tomu účelu ustanovuje se u každého velitelství armádní oblasti jako jeho poradní orgán „Průmyslový výbor“ pod předsednictvím velitele armádní oblasti. Tento výbor se skládá ze zástupce ministerstva obchodu a průmyslu, sociální péče a zdravotnictví a ministerstva dopravy, z průmyslníků, obchodníků, řemeslníků a dělníků. Zástupce příslušných ministerstev určuje příslušný ministr z těch, kteří konají služby v místě velitelství armádní oblasti. Ostatní zástupce určují jejich korporace z příslušné armádní oblasti.

Průmyslový výbor se schází na výzvu svého předsedy, když je toho potřebl. Prováděcí práce, týkající se zásobování vojska a obyvatelstva, soustřeďují se v banovinách u zemědělského oddělení, u okresů a obcí.

K tomu účelu se zřizuje:

1. u každé banoviny a při správě města Bělehradu poradní orgán „Zásobovací výbor“,

2. u každého okresu se zřizuje „Okresní zásobovací výbor“,

3. v každé obci se zřídí: „Obecní zásobovací výbor“. Povinnosti okresních a obecních zásobovacích výborů je podle směrnice a nařízení zaříditi a navrhovati veškerá potřebná opatření tak, aby v jejich oblasti byly veškeré pozemky náležitě obdělány, aby se udržoval a rozvíjel zemědělsko-dobytkářský chov a aby bylo pro obdělávání pozemků a sklizeň postaráno o potřebné pracovníky, tažný dobytek, potřebné nářadí, stroje a o vše, v čem by se projevil nedostatek následkem mobilisace vojska a odchodu lidí a zvířat k vojenským útvarům.

Vésti přesnou statistiku a evidenci o získaných výrobcích.

Propočítavati a schvalovati, kolik každá rodina podle počtu členů může pro sebe ze získaných plodin podržeti.

Pro potřebu vojska odevzdávati ze získaných přebytků plodin potravin v určité době, určitého druhu a množství, podle předepsaných podmínek.

Zabezpečiti spravování statků osob vojenskou službou povinných, stravování a vydržování rodin chudých vojinů, kteří konají službu u vojska, a všeobecně stravování civilního obyvatelstva. Pro veškeré výbory se vybírají jako členové osoby, které nepodléhají vojenské povinnosti, které mají odbornou kvalifikaci pro tyto práce a které jsou známy jako bezúhonní a moudří občané.

Členové výboru jako orgánové uvedených úřadů se trestají za nepřesné a nesprávné vykonávání uložených povinností trestem stanoveným v § 43 voj. tr. z. Aby celková organizace zemské obrany správně fungovala, provádějí se podle potřeby a ve vhodnou dobu soupisy lidí, dobytka, materiálu všech druhů, budov, továren, dolů a veškerých jiných zemědělských a průmyslových podniků a všeobecná nebo částečná mobilisace na zkoušku dopravy, průmyslu, zemědělství, pracovníků. Vydání na mobilisaci na zkoušku jdou na vrub státní pokladny.

Kdo se protiví provádění soupisu nebo nařízením o všeobecné nebo částečné mobilisaci, trestá se trestem stanoveným v § 64 v. tr. z.

Každý vynález, užitečný zemské obraně, má se nabídnouti především státu ke koupi; zhodnocení vynálezu provádí a výši kupní ceny stanoví a navrhuje odborná komise. Rozhodnutí o koupi neb o volném disponování vynálezem přináležejí ministerskému předsedovi po slyšení Rady zemské obrany. Jestliže by vynálezce nepřistoupil na výši kupní ceny, může Rada schváliti nebo zakázati, je-li to v zájmu zemské obrany, aby se dotčený vynález dal k veřejnému použití nebo aby byl prodán některému cizímu státu.

Kdyby vynálezce před nabídkou nebo koupi nebo i po koupi nebo po zákazu dal plán (náčrt) svého vynálezu uveřejniti, nebo jej prodal některému



cizímu státu, trestá se trestem stanoveným v § 44 v. fr. z. Právě tak se trestá vynálezce, který svůj vynález prodá nebo postoupí jiné osobě, příslušníku Jugoslavia nebo cizímu za tím účelem, aby jej uveřejnil nebo prodal cizímu státu.

Kdo by za přípravného, mobilizačního nebo válečného stavu v kterýchkoli závodech a podnicích státních aneb i ostatních, určených pro zemskou obranu, stávkoval nebo připravoval stávkou nebo druhé naváděl buď řečí a nátlakem neb jinak nabaďal k stávce, jakož i ony osoby, které by sabotáží nebo pasivní resistencí znemožňovaly pravidelný běh svěřené jim služby nebo práce, trestají se trestem stanoveným v třetím odstavci § 115 trestního zákona.

Stábní kapitán František Bürger:

### **Soutěž časopisu „Rivista d'artiglieria e genio“.**

Výsledek soutěže na rok 1930 („Voj. rozhledy“ č. 12, roč. IX. 1929), je oznámen v VIII. čísle časopisu (srpen) z roku 1930. V předepsané lhůtě bylo zasláno 8 prací, z toho 5 na témata pěchoty a dělostřelectva (k 1. otázce 3, k 3. otázce 2 práce), 2 na téma dělostřelecké (1. a 3. otázka pro 1 práci) a 1 práce pro soutěž důstojníků cizích armád (2. otázka z dělostřelectva); na ženijní téma nebyla podána žádná práce. Z 12 vypsaných témat bylo řešeno jen pět. Komise zasedající 19. července 1930 udělila 2 první ceny (každá stříbrná medaile a 1.500 lir) na 2 práce z otázek pěchoty a jezdecky; ostatní práce nebyly poctěny cenami. Autory odměněných prací jsou plukovníci pěchoty C. Trezzani a A. Chiappi, oba známí vojenští literární pracovníci.

Zahraniční účastník soutěže rumunský kapitán C. Stefanescu obdržel bronzovou pamětní medaili.

V VII. čísle uvedeného časopisu (červenec 1930) je vypisována soutěž na rok 1931, dotovaná 7000 lirami. Soutěžící mají volnost ve výběru témat, jež se však mají týkat dělostřelectva a ženijního vojska nebo jejich spolupráce s pěchotou a rychlými jednotkami. Lhůta soutěže končí 28. února 1931. Soutěž je tentokrát určena jen pro důstojníky italské armády a nikoliv i pro příslušníky cizích armád jako tomu bylo dosud.

—ss—

### **Změna ve vydávání maďarských vojenských odborných časopisů.**

Úřední Věstník ministerstva honvédů čís. 29 z 15. listopadu t. r. oznamuje, že dnem 1. ledna 1931 budou až dosud samostatně vycházející odborné vojenské časopisy jako „Magyar Katonai Közlöny“, „Műszaki Szemle“ a „Gyalogsági (lovassági) lövésszaki közlemények“ vycházeti sloučené pod názvem „Magyar Katonai Szemle“ (Maďarské Vojenské Rozhledy).

„Magyar Katonai Szemle“ budou se skládati z 8 částí: 1. ze zpráv vojenských (dosavadní Magyar Katonai Közlöny), 2. ze zpráv pěchotní střelecké školy (dosavadní zprávy Gyalogsági [lovassági] lövésszaki közlemények), 3. ze zpráv technických (dosavadní „Műszaki Szemle“), 4. ze zpráv technologických, 5. ze zpráv lékařských, 6. ze zpráv válečného archivu, 7. ze sportovních zpráv a 8. z různých zpráv.

Redaktorem a hlavním vydavatelem „M. K. Sz.“ bude z pověření a v zastoupení ministerstva honvédů: plk. vítěz Bati Berkó István.

Časopis bude vycházeti každého prvního v měsíci a bude obsahovati asi 15–16 tištěných archů.

Předplatné ročně 24 pengő.

Redakce a hlavní administrace: Budapest IX., Üllői ut. 49 (kasárny Marie Terezie).

Velitelé smíšených brigád, jejich náč. štábu a plukovníci gen. štábu z ústředí mají po vyjití prvních 3 čísel „M. K. Sz.“ podati do 1. dubna 1931 své písemné posudky o nich.